

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Wax, Angenfeld & Emmeric Le-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erszébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
ară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un exem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 13

Brașov, Joi 17 (30) Ianuarie

1908.

Numărul nostru jubilar.

Am fost anunțat la început, că în decursul unei curente vom eda un număr festiv separat, prin care vom serba aniversarea de 70 de ani dela înființarea „Gazetei Transilvaniei“.

Am primit în timpul acesta însă manuscrise atât de numeroase și mai sunt anunțați mulți, cari doresc să contribuie cu ceva la această ediție jubilară a „Gazetei“, încât pentru a satisface tuturor dorințelor, suntem nevoiți să schimbăm planul primitiv de a scoate numărul jubilar în luna lui Ianuarie.

Ne îndeamnă la aceasta o împrejurare încă și mai remarcabilă.

De fapt „Gazeta Transilvaniei“ a încheiat ciclul al 70-lea, socotit după ani, la 31 Decembrie 1907. Strict luat însă, calculând anii deplin, împlinește 70 de ani numai la 12 Martie st. v. a. c., deoarece, după concesiunea dobândită, numai în ziua de 12 Martie 1838 a apărut primul număr al „Gazetei de Transilvania“.

Cel mai nimerit și cel mai îndreptățit termen pentru edarea numărului nostru jubilar este deci ziua de 12 Martie st. v. anul curent. De aceea ne-am hotărât a fixa definitiv termenul de 12 Martie v. 1908 pentru aparițiunea lui.

Sperăm ferm, că cetitorii și amicii foaiei noastre în fața acestor explicații vor da dreptate și vor încuviința hotărârea luată.

Vom împărți toate așa, ca să se poată începe cu tipărirea numărului jubilar încă înainte de 12 Martie v., pentru ca în ziua aceasta el să poată fi în mâna tuturor celor ce vor dori să-l aibă.

Manuscrise primim încă până la finele lunii Ianuarie st. v.

Încât pentru abonamentele la numărul jubilar putem garanta, că vom satisface numai pe acelea, cari ne vor sosi până inclusiv în 15 Februarie st. v.

Abonamente la numărul jubilar:
In Austro-Ungaria, pentru abonații „Gazetei“ 50 bani, pentru alții 1 coroană.
In România și străinătate, pentru abonații „Gazetei“ 1 coroană, pentru alții 2 coroane.

Redacțiunea.

Atacurile contra României, în delegațiunea ungară.

Cum am văzut din cele ce le-am publicat eri despre expozeul ministrului nostru de externe și despre desbaterea, ce i-a urmat în comisiunea ungară, punctum saliens al acestei debateri a fost răspunsul ce l-au dat Ungurii din delegația a cel pasaj din expunerea baronului Aehrenthal, în care cu căldură a accentuat, că relațiile amicabile ale României cu monarhia noastră nu s'au schimbat, și continuă a fi amicabile. „Pe când“ — zice ministrul comun de externe, — „România se ocupă în primul rând de soluțiunea problemei interioare, ea vede cu drept — încât privește cele stiuile exterioare, — în strânsa alipire de nisuițele conservative ale

puterilor, cel mai bun mijloc de a-și conserva propriile interese“.

Aceasta liniștită legătură cu România, pe lângă recunoașterea însemnătății deosebite ce-o are regatul român în concertul popoarelor Orientului, firește că n'a putut să placă delegaților unguri kossuthiști, cari nu se pot desbăra nici în cestiunile exterioare de pasiunile lor asiatice.

A fost o mare rătăcire pentru cei mai mulți politicieni români de dincolo de Carpați, a crede și numai un moment, că România ar putea să aibă cu Ungaria și cu guvernul ei sincere raporturi de amicitie, pe câtă vreme milioanele de Români din Ungaria sunt priviți și tratați aici, ca un element dușman statului și națiunii maghiare.

La 1905, când coliziunea era încă în conflict cu coroana și când Kossuth cu tovarășii săi făceau ochi dulci Românilor, se lățise în România mult credința, că, dacă aceștia vor ajunge la putere, vor fi mai concilianți față cu Românii și cu naționalitățile. Nu puțin au contribuit la aceasta deputații noștri naționaliști de pe atunci, cari cautau a susține bune relațiuni cu majoritatea compusă din partidele coaliției. Într'atâta a fost acreditată acea părere înaintea mulțimei, încât în primăvara anului 1906, când s'a lățit în România vestea, că Francisc Kossuth va vizita expozițiunea națională română din București, începuse chiar o discuțiune prin ziare, cum se primească mai potrivit pe acest presupus amic al României și al Românilor.

N'a trecut încă anul de atunci și iată Kossuth cu toată ceata lui își dau în petec, tocmai în acel corp reprezentativ, care e chemat anume să se ocupe de raporturile esteriore și de buna înțelegere cu statele vecine.

Kossuth în 1906 nu s'a dus, sau — să zicem spre a-i pune intențiunea. de a susține buna vecinătate cu România, în lumină mai favorabilă, — poate că nici nu a cutezat să meargă la expoziția din București, de frică a nu intra în conflict cu conaționalii săi și convins fiind de altă parte, că la București nu va putea juca decât un rol din cele mai triste, având în vedere direcția politicei guvernului din care face parte.

Acum iese vulpea din sac și cel ce a primit misiunea să facă să i-se vadă ghiarele, a fost chiar raportorul comisiunei pentru esterne a delegațiunei ungare, contele Nic. Thorotzkay. Acesta, în formă de întrebare adresată ministrului de esterne, a debutat cu niște grobianități și atacuri necușate la adresa României.

Ce a afirmat acest Thorotzkay? Că la expoziția din București au fost primite deputațiuni din partea autorităților, cu care ocaziune s'au ținut discursuri „cari ar fi vătămat drepturile Ungariei“. Ba mai mult, că regele României ar fi primit în audiență o deputație a Românilor din Ungaria și că primește la București și la Sinaia adeseori Români, cari aici în Ungaria, sunt cunoscuți ca agitatori!

Am vrea să știm, care Român cărturar și credincios neamului său nu este privit aici de agitator!

Dar cine va mai sta de vorbă cu acești fanatici năimiți, cari încă și acum vin în delegațiuni cu poveștile lor, deja atât de uzate și răsuflete, despre agitația ce se face „chiar și din partea ministrilor români, cari vizitează adesea Ungaria și se 'ntâlnesc și cu Români de aici“; apoi despre cucerirea Ungariei de către anumite hărți și cărți de geografie din România.

Culmea hainelor acuzațiunii în contra României a fost afirmarea lui Thorotzkay kossuthistul, că *iredentismul* Românilor e mai periculos decât *irredentismul* Italianilor!

Svârcolirile lui Thorotzkay și soții nu vor avea însă alt rezultat, decât că au dat pe față slăbiciunea Ungurilor și a Ungariei, în ce privește raporturile lor cu Românii. Numai așa va înțelege toată lumea cultă temerile, cărora le-a dat expresiune contele Thorotzkay, că atitudinea regelui și a ministrilor români ar putea să aibă consecințe serioase, prin care să se influențeze atitudinea așa zisilor agitatori români din Ungaria.

Sărmanii șovinisti! Oameni a căror orizont se mărginește la stâlpii tricolori dela granița „globului ungar“ și n'au nici idee de lume și de mersul puternic al dezvoltării și al progresului ei. N'au concepte nici despre ceea ce va să zică un stat, în care domnește o libertate, ce nu este controlată de solgăbirăi și de jandarmi!

Buba ce-l doare pe Thorotzkay și pe frații săi kossuthiști, este alta. Ne este destul de bine, cunoscută! In afară de dușmănia avitică față cu românismul, ceea ce-i tormentează așa de mult, este faptul, că Românii din Ungaria se mișcă, că se mișcă și celelalte naționalități, și că străinătatea a rupt masca de pe fața ipocrită a pretinsului liberalism maghiar.

E rușinos și umilitor, dacă raportorul comisiunei din delegațiunea ungară, pe când ridică astfel de susprițiuni și acuzațiuni contra unui stat vecin, cu care monarhia noastră trăiește în bune raporturi, cerșește totodată bunăvoința ministrului nostru de externe, ca să facă tot ce poate spre a lua în apărare, prin influența sa asupra presei din străinătate, nu cauza Ungariei, pe care nimeni n'o atacă, ci cauza nedreaptă a guvernărilor ei, cari merg până la extrem, pentru a lua în apărare și a susține un regim, care și-a trăit de mult traiul și nu merită decât a fi cât de curând pus acolo, unde-i elocul — în camera cu vechiturile din evul mediu!

Situația în Croația. Din Agram se anunță că baronul Rauch în înțelegere cu guvernul maghiar a dispus înființarea cât mai curând a 8 școale maghiare. Ziarul *Obzor* vorbind despre chestia școalelor, spune că nici banul, nici șefii de secție n'au amintit în programul lor despre școalele maghiare, care e însă o chestie foarte însemnată. De regulă să afirmă, că pragmatica

de serviciu este cauza conflictului dintre Ungaria și Croația, cu toate că școalele maghiare și maghiarizarea copiilor croați a contribuit mult la înăsprirea conflictului.

— Pregătirile pentru alegeri se fac cu luptă de cătră ambele părți: guvernul maghiar în legătură cu banul și foștii deputați croați.

Duminecă a fost în Agram o mare întrunire, la care au vorbit deputații, contele Kulmer M. și Dr. G. Surmin. Primul, care cu această ocazie și-a expus vorbirea program ca candidat al cercului al doilea din Agram, a analizat din punctul de vedere al coaliției relațiile Croației față de Ungaria și a atacat energic pe ministrul Iossipovich, pe care îl ține de un *ministru anticroat*. A vorbit apoi Supilo, zicând, că va face mari desvăliri. Expune convorbirea avută cu Wekerle, care a vorbit despre predarea locului potrivit pentru construcția de corăbii de războiu din Bukkari sau Portore, despre care zice că guvernul ar fi avut de gând să'l unească cu Fiume. Acest plan l'a zădărnicit coaliția, — zice Supilo, — și de aceea speră, că candidații coaliției vor eși învingători din lupta electorală. — Această descoperire a lui Supilo a produs mare consternație în cercurile politice ale coaliției.

— Pentru a înlesni acțiunea banului Rauch, guvernul unguresc și-a dat invoirea, ca pe toate oficiile croate, inscripțiunile să fie făcute numai în limba croată.

Din senatul român. În ședința de Luni a senatului, d-l Disescu a interpelat pe ministrul de interne, justiție, de instrucție publică și pe ministrul de războiu asupra cauzelor răscoalelor țărănești din primăvara trecută, asupra cui cade răspunderea acestor răscoale precum și asupra măsurilor ce se vor lua pentru ca acestea să nu se repede. Interpelarea s'a pus la ordinea zilei, în ședința de Vineri.

Încheierea convenției dintre Serbia și Austro-Ungaria. Știrea că convenția cu Austro-Ungaria a fost încheiată, a produs în Belgrad o bucurie generală. Nimeni nu se mai întreabă în ce condiții s'a încheiat convenția și toată lumea e bucuroasă, că s'a pus capăt luptei care păgubea mult interesele Serbiei.

În cercurile guvernamentale se afirmă că imediat după încheierea convenției comerciale cu Austro-Ungaria, primul ministru Passici, va demisiona pentru a face loc unui cabinet radical sub președința lui Stoian Protici sau Andreiu Nicolici.

„Jos cu obstrucțiunea!“

Sub titlul acesta *Lengyel Zoltan* fruntașul disident, care dintre toți extremii kossuthiști a documentat până acuma cea mai consecventă atitudine politică și totodată s'a manifestat ca om care nu lasă să fie influențat și urmărește neclintit ținta ce și-a ales-o ca ideal, — acest *Lengyel Zoltan*, care se distinge și prin franca dușmănie contra națiunilor nemaghiare din patrie și care între cei mititei în dietă, poate trece ca un uriaș, publică în ziarul său „A Nap“ un articol, ce pentru originalitatea sa, merită să fie cunoscut și de cetitorii noștri.

Iată din cuvânt în cuvânt zice *Lengyel* în amintitul articol:

„In camera cea nouă ca și-n cea veche n'a fost niciodată obstrucțiune naționalistă. Până aici încă n'am ajuns. Dar poate vom ajunge. Obstrucție croată însă a fost. Au fost chiar două. Trebuie să con-

„PARSIMONIA“

instituit de credit și economii societate pe acțiuni în Bran.

takarék- és hitelintézet részvénytársaság Töröcsvár.

Convocare

la a XIII-a adunare generală,

a institutului de credit și economii societate pe acții „PARSIMONIA“ în Bran, ce se va țineea *Joi, în 20 Febr. st. n. 1908, la 10 oare înainte de amiază* în localul institutului, la care sunt invitați cu toată onoarea toți Domnii acționari a să prezenta în sensul §-lui 20 din statutele societății.

Obiectele de pertractare sunt următoarele:

1. Alegerea a doi notari și trei verificători.
 2. Raportul direcțiunei și al comitetului de supraveghiare.
 3. Statorirea bilanțului și a împărțirii profitului.
 4. Alegerea a câte doi membrii în direcțiune și în comitetul de supraveghiare.
 5. Modificarea statutelor.
 6. Prezentarea actului de invoială cu iurisconsultul institutului Dr. August Venter.
 7. Alte propuneri eventuale.
- Bran, în 24 Ianuarie 1908.

Direcțiunea.

Meghívó

a „PARSIMONIA“ töröcsvári takarék és hitelintézet részvénytársaságnak *Csütörtökre 1908 évi február hó 20-án d. e. 10 órakor* az intézet helyiségében megtartandó

XIII-ik rendes közgyűlésre

melyre a részvényes urak az alapszabályok 20 §-a értelmében tisztelettel meghívataknak.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. Két jegyző és három hitelesítő megválasztása.
2. Az igazgatóság- és felügyelő bizottságnak évi jelentése.
3. A mérleg megállapítása és a tiszta nyereség felosztása.
4. Az igazgatóságban és a felügyelő bizottságban 2—2 tagnak megválasztása.
5. Az alapszabályok módosítása.
6. Dr. Venter Gusztáv ügyvéddel kötött szerződés bemutatása.
7. Egyéb esetleges indítványok.

Töröcsvár, 1908 évi január hó 24-én.

Az igazgatóság.

Contul Bilanțului pro 1907. — Mérleg számla 1907 évre.

ACTIVE: — VAGYON:	Cor.	fl.	PASIVE: — TEHER:	Cor.	fl.
Cassa în număr — Készpénz	2793	61	Capital acționar — Részvény tőke	120000	—
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók	645667	—	Depuneri — Betétek	480284	89
Credite personale — Kötelezvények	18357	—	Interese transitorii pro 1908 —		
Bonuri — Érték papirok	2489	17	1908 évi átmeneti kamatok	11120	90
			Fondul de rezervă — Tartalék alap	29910	23
			Depozite — Letétek	1813	28
			Reescompt — Visszleszámitolt váltók	8780	—
			Profit curat — Tiszta nyereség	17397	48
	669.306	78		669.306	78

Contul Profit și Perdere. — Veszteség és nyereség Számla.

DEBIT: — TARTOZIK:	Cor.	fl.	CREDIT: — KÖVÉTEL:	Cor.	fl.
Interese după depuneri — Betéti kamat	18625	49	Interese dela cambii și obligațiuni —		
Spese — Költségek	1460	26	Leszámitolt váltók és kötelezvény utáni		
Interese de reescompt — Visszleszámitolt			kamatok	41256	15
váltók utáni kamatok	303	70	Proviziune — Jutalék	2378	16
Salarii — Fizetések	2340	—	Interese după depuneri proprii — Saját		
Perderi — Veszteségek	146	19	betétek utáni kamatok	655	21
Contribuțiune directă —			Interese după efecte — Érték papirok		
Egyenes adó	2175	16	utáni kamatok	218	—
10% după interese de depuneri			Spese procesuale — Per költségek	772	02
10% betéti kamatok utáni adó „	1869	52			
Contribuțiune comitatensă comunală — Megyei és községi					
adó	695	54			
Ecuivalent — Illeték egyes érték „	2	80			
Competințe — Illeték	14	40			
Contribuțiune comercială și de drum — Kereskedelmi és utadó „	249	—			
Profit curat — Tiszta nyereség	17397	48			
	45.279	54		45.279	54

Bran, 31 Decembrie 1907.

Töröcsvár, 1907 Deczember hó 31-én.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

- Dr. Iuliu cav. de Pușcariu m. p., *președinte.* Moșoiu Axente m. p., *director executiv.* George Enescu m. p., *vice-președinte.* Ilariu Reit m. p., *comptabil.*
Iacob Popa m. p., Nicolau Reit m. p., Miron Tătoiu m. p., *cassier.*

Confrontându-se cu registrele principale și auxiliare, sau aflat esacte. — A fő- és mellék könyvekkel összehasonlítottván, helyesnek találtatott.

Bran, în 14 Februarie 1908.

Töröcsvár, 1908 Februar hó 14-én.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

- George Babeș m. p., *vice-președinte.* Nicolau Runcean m. p., Micolau Popovici m. p., Ioan V. Enescu m. p., Iosif Enescu m. p.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția „Minerva”, București.
N. Petra-Petrescu. *Ilie Marin*, istoriograf pentru tinerime, localizată după nemțesce. 193 pag. . Prețul cor. 1.50

Vasilie Pop, „Domnița Viorica” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
M. Salodeanu. „Floarea Orlită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
Ștefan Iosif, „Credințe.” Poesii à cor.) 1.5
Em. Gârleanu-Emilgar, „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50

Eugeniu Bourceanul. „Povestiri din copilărie”. Prețul à . . . cor. 1.50
M. Eminescu. *Poesii postume*”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

„Călindarul Plugarului“ pe anul 1908

Se poate procura dela Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov, cu prețul de 40 bani (fileri), (plus porto postal de 5 bani).

Cereți și se trimite gratis și franco Preșcurantul meu cel mare pentru ciornice Preci-ion cu prețurile fabricii: Omega, Billodes, Intact, Schaffhauser, Graciosa, ciornice veritabile Cocos de la 7 florini 50 cr. în sus.

JOHANN JORGO ciornicar, c. și r. prețuitor jurat. **Wien III/4 Rennweg Nr. 75.**

Casă de export pentru marfuri d'aur și argint, atelier pentru fabricarea de ciornice nouă și reparaturi de tot felul. la un ciornic de buzunar se pune un retort cu 40 cr., un ciornic elvețian de Nikel-Anker Roskopf 2 fl. Ciornice de argint Remontoir dela 3 fl. 50 cr. în sus Lanțuri de argint dela 1 fl. în sus. Inele cu brăntă, ciornice de aur pe tru Domni și Dame Mare asortiment de ciornice de părete dela 5 fl. în sus. Weker bune 1 fl. 20 cr. Pentru ciornice ce se cumpără sau reparază se dă garanție reală. Inșelare eschisă. (3099.6—6.)

Un articol cãutat pentru neguțatori

în părțile locuie de români și sârbi este birca renumită pentru ciucuri la oprege și pentru țesut de braciri, cătrinte și măsaie. Birca aceasta resucită are glanți (luciu) de mătasă și este tare căutată în multe locuri. Cereți mostre gratuit în 30 de colori dela

Magazinul de bircă alui

Alexandru Kocsis

văpsitor în Németbogsán

Nr. 28,3—5. Krassó-Szörény.

ALEXIN PENTRU PRAJITURI

Cea mai fină **UNTURĂ DE PLANTE** PENTRU FIERT, FRIPT ȘI PRAJITURI **25% MAI CU SPOR CA ORI CE UNTURĂ** PENTRU UȘOR DE MISTUIT RECOMANDATĂ DE MEDICI VERITABILĂ NUMAI CU ACEASTĂ MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în toate băcăniile.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei” se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

ANUNCIURI (insertiuni și recl.)

sunt a se adresa subscrisor administratiunii. In cazul publicării unui anunciu mai mult se odată se face scãdãmãnt, care creșce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.”